

ÅKE EDWARDSON

Kolmastoista tapaus

Suomentanut Petri Stenman

LIKE

Winter-sarjassa aiemmin julkaistu:

Enkelitanssi (1999)

Etäisiä huutoja (2000)

Varjoa ja aurinkoa (2001)

Se ei päättävä saa (2002)

Maanpäällinen taivas (2003)

Kivinen purje (2004)

Winterland – rikostarinoita (2005)

Huone numero 10 (2006)

Armabin maa (2007)

Melkein kuollut mies (2008)

Winterin viimeinen talvi (2009)

Talo maailman laidalla (2013)

Menneisyyden viesti (2014)

Like on julkaissut Åke Edwardsonilta myös:

Sen kutsuu elobon (2010)

Joudu jo sieluni (2011)

Bungalow (2021)

Katkelman Runebergin runosta ”Toukokuun-laulu” (s. 80) suomentanut Kaarlo Forsman.

Ruotsinkielinen alkuteos: *Det trettonde fallet*

Copyright © Åke Edwardson 2021

First published by Albert Bonniers Förlag, Stockholm, Sweden

Published in the Finnish language by arrangement with Bonnier Rights, Stockholm, Sweden

Suomenkielinen laitos

© Like Kustannus / Kustannusosakeyhtiö Otava 2022

LIKE

Like Kustannus

Helsinki

www.like.fi

ISBN 978-951-1-43420-7

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2022

Lillylle ja Alfredille

Winter oli juonut pikaisen kupin kahvia Málaga'n lentokentällä, joka oli kasvanut isoksi niiden kahdenkymmenenviiden vuoden aikana, joina hän oli noussut ja laskeutunut. Silloin paikka oli ollut parakki toisiinsa ketjulla kiinnitettyine matkatavarakärryineen, jotka nielivät vain pesetankolikoita – joita tulijoista harvoilla oli mukanaan. Nyt rakennukset olivat kuin oma kaupunki, moderni helvetti.

Angela oli ajanut pois kentältä Winterin vilkuttaessa Elsalle ja Lillylle, jotka olivat vilkuttaneet ja vilkuttaneet takaisin kunnes heidän pienet kätensä ja kasvonsa olivat lopulta kadonneet autereeseen. He eivät halunneet, että hän lähtisi taas. Lapsille sitä oli mahdoton selittää: äiti asuu Espanjassa, ja isä asuu Göteborgissa. Kaksi vuotta koko perhe oli asunut samassa talossa Marbellassa, minkä jälkeen isä oli muuttanut takaisin, koska halusi jatkaa murhaajien jahtaamista luultuaan jo jahdanneensa tarpeeksi. Miten sellaisen selittää? Vielä yksi murhaaja ja sitten palaan teidän luoksenne. Ehkä. Paras ratkaisu olisi totta kai, että Angela myisi osuutensa klinikasta Avenida Severo Ochoalla ja tulisi kotiin. Paras Winterille.

He nousivat, ja kone teki tavallisen kierroksen kaupungin ja rannikon yli. Olisi voitu olla missä tahansa Välimerellä: valkoisia taloja valkoisessa valossa, massiiveja jotka loivat varjoja ikävien esikaupunkien ylle. Edellisenä iltana hän oli istunut terassilla meren rannalla Angelan ja lasten kanssa. Juuri mitään ei ollut sanottu, mitään ei ollut päätetty.

Hän olisi mielellään tilannut pari viskiä heti kun he olivat nousseet taivaan korkeuksiin, mutta Landvetterillä odotti auto. Hänen ympärillään toiset joivat ikään kuin päivä olisi ollut viimeinen maan päällä.

Pariskunta käytävän toisella puolella ei juonut. He katsoivat suoraan eteen, sanattomina. Hän muisti heidät lähtöhallista, silloinkin he olivat istuneet vinosti häntä vastapäätä, olleet ääneti, katsoeet suoraan eteen. Nainen oli neljänkymmenen, ehkä nuorempi, mies näytti vanhemmalta muttei paljon. He olivat edelleen nuoria, nuorempia kuin Winteristä koskaan enää tulisi. Hän oli kuullut heidän sanovan pari sanaa ruotsiksi.

Nyt Winter sulki silmänsä, yritti ajatella täydellisen maailman, maailman ilman uhkia, täydellisen elämän.

Vaitonainen pariskunta odotti laukkuja hihnan ääressä, Winter seisoi muutaman askeleen päässä. Nainen oli kumppaniaan pidempi, jos mies nyt oli kumppani. Naisen hiukset olivat lyhyet, vaaleat. Profiili terävä, kuin tussipiirros. Hänellä oli viehättävät kasvot mutta uurteiden suunta oli alaspäin, ikään kuin suru vetäisi niitä sinne. Winter oli nähnyt paljon surua työssään. Elänyt sen kanssa yksityiselämässään. Nyt nainen kumartui hihnan ylle, nosti mustan Samsoniten ja lähti kävelemään yksin kohti uloskäyntiä. Mies seisoi paikallaan, ei katsonut hänen peräänsä. Winter nosti laukkunsa pian naisen jälkeen.

Aution tullauspisteen toisella puolella nainen seisahtui ja kääntyi ympäri. Winter käveli ohi, kulki hallin poikki Pressbyråniin ja osti pienen pullon kivennäisvettä. Koneessa hän oli juonut liian vähän, nukkunut neljä minuuttia, ajatellut alaselkäkivun pois.

Tulohallin ulkopuolella hän näki pariskunnan edellään, matkalla pysäköintikannelle kuten hänkin. He olivat pysäköineet autonsa samaan kerrokseen, hän näki heidän nousevan BMW:hen, nainen istuutui ratin taakse ja peruutti ulos Winterin peruuttaessa ulos, he ajoivat hänen edellään alas portille, ulos aivan hänen edellään päivän loppuksi. Aurinko tulena oksistoissa *una ultima vez*.

Hän ajoi heidän perässään läpi lentokenttäalueen ja ulos moottoritielle, piti saman kovan vauhdin kuin BMW. Auto oli kaksikymmentä metriä edempänä, ja hän pudotti nopeutta.

He ohittivat Landvetterin ja olivat ohittamassa Mölnlyckeä, kun edellä ajava auto pauskautui päin turva-aitaa ja siitä päin kallioseinämää.

2

Kaksi ambulanssia oli poistunut paikalta, sinivalot iltahämärässä. Yksi kulkuneuvo kuolemalle ja yksi elämälle: naisen ruumiissa pulssi löi edelleen, ja vain Jumala tiesi miksi.

Winter jäi paikalle. Hän oli päätodistaja. Pamaus oli ollut helvetinmoinen, brutaaliudessaan lähinnä selittämätön. Ajoradalla oli voinut olla jotain, jotain liukasta, jotain hengenvaarallista, ehkä tulevaisuudella oli vastaus. Mutta hän tiesi sisimmässään, että ei siellä mitään ollut ollut, muuta kuin musta ja kuiva ajorata. Nainen autossa hänen edellään oli tehnyt päätöksen ja kääntänyt rattia kohti kallioseinämää. Sitä kutsuttiin itsemurhaksi. Se ei ollut Winterin työtä. Samalla nainen oli tappanut teollaan matkustajan vieressään. Sitä voitiin kutsua murhaksi. Silloin hänellä oli työtehtävä edessään. Mutta kysymys oli enimmäkseen tekninen. Ei ollut tarkoitus, että nainen jäisi eloon. Todennäköisesti hän ei myöskään pysyisi kovin kauan hengissä, pulssi löi mutta hän oli tämän maailman tuolla puolen, koomassa joka saisi loppunsa.

Siellä he olivat seisoneet ja kävelleet ja istuneet, Málagaassa, lentokoneessa, Landvetterin lentokentällä. Huomiota herättämätön pariskunta. Nyt he olivat aiheuttaneet kaaoksen valtatie 40:lle Kallebäckistä Härrydaan ja pidemmälle. Winter oli päätynyt keskelle sitä, eikä se poistunut hänen päästään, kun hän lopulta poistui paikalta ja luovi kaupungin läpi Vasaplatsenille ja autioon asuntoon. Hän pysäköi Mercedesensä maan alle ja nousi hissillä ylös. Oven sisäpuolella lojui postia ja sanomalehtiä, kahden viikon sato. Hän harppasi kasan yli, otti kengät jalastaan kuten Ruotsissa tehdään, meni keittiöön ja

kaatoi lasiin kaksi sormenleveyttä Glenfarclasia ja vei viskin mukanaan olohuoneeseen, avasi ovet ranskalaiselle parvekkeelle, istuutui nojatuoliin, joi ja soitti Angelalle.

”Kotona ollaan”, hän sanoi.

”Kaikki meni hyvin?”

”Meni, ainakin minulla.”

”Mitä tarkoitat?”

Hän kertoi.

”Herranjumala.”

”Se vaikutti... harkitulta. Se oli päätös.”

Angela ei sanonut mitään. Winter kuuli hiljaisuuden koko matkan Marbellan Plaza de la Iglesiaalta Göteborgin Vasaplatsenille.

”Angela?”

”Minä olen ajatellut”, hän sanoi. ”Sen jälkeen kun lähdit.”

”Niin?”

”Tämä erillään eläminen ei toimi enää.”

”Ei niin.”

”Minä muutan lasten kanssa kotiin ensi kesänä. Yhdellä ehdolla.”

”Millä vain”, Winter sanoi.

”Että me vihdoinkin rakennamme sen halvatun talon. Haluan asua meren rannalla.”

Aamu oli kostea ja kylmä hänen pyöräillessään poliisitalolle. Tuttu Göteborg-sää. Roska-autot ajoivat ylös Avenyniä kuin saattueena. Avenyn oli kaupungin likainen paraatikatua ja veti siksi puoleensa päivisin turisteja ja öisin rikollisia. Elämä on juhla, olkaa samaa mieltä, ihmiset ja lurjukset. Hän jatkoi yli Hedenin, muutamilla puulaakijengeillä oli jo peli menossa, hänen oma osastonsa oli suljettu sarjasta eliniäksi: kentällä oli liikaa rikospoliisien epätoivoa, liikaa aitoja tunteita. Niin kutsuttu viimeinen pisara oli pudonnut, kun Winter oli vihoviimeisessä ottelussa repinyt riekaleiksi erotuomarin hänelle nostaman punaisen kortin. ”Dumari dumaa miten tahtoo mutta päässä

on pelkkää vaahtoo!” hän oli karjunut, kun Bertil Ringmar ja Fredrik Halders olivat raahanneet hänet pois kentältä.

Hän lukitsi pyöränsä telineeseen pääoven eteen. Täällä varastettiin enemmän pyöriä kuin missään muualla kaupungissa. Siitä oli tullut urheilua, kuten Gävlen olkipukista. Eräänä viime syksyn yönä metsän suojasta oli lipunut kuorma-auto ja nostanut lavalleen koko telineen siihen lukittuine poliisipyörineen. Siitä oli tullut vitsi, joka ei suostunut hiipumaan. Nyt poliisiviranomainen oli palkannut vartiointiliikkeen. Sekin oli hupaisaa.

Hississä matkalla tutkintaryhmän tiloihin hän näki sielunsa silmin kuvia onnettomuudesta. Turva-aidan, joka repesi kuin paperimassa ja antoi lisää voimaa törmäykselle päin kalliota. Auton matkan ilman halki kuin hidastettuna. Raudan hirvittävän kirskunan auton pudotessa takaisin maahan.

Winter meni huoneeseensa kuvat edelleen päässään, soitti ahlgrenskan sairaalaan ja esitti muutamia kysymyksiä, kun hänet oli viimein yhdistetty ihmiselle, joka osasi vastata.

Nainen eli edelleen, makasi koomassa. Mies oli kuollut kuin kivi. Winter kirjoitti muistiin heidän nimensä, ikänsä ja osoitteensa. Kumpaakaan hän ei tunnistanut.

Hän kuuli askeleita takanaan.

”Tervetuloa kotiin.”

Winter kääntyi ympäri. Siinä seisoivat rikoskomisario Bertil Ringmar, Winteriä vanhempi, eläke jo näköpiirissä. Mentori, ainoa joka Winterillä oli ollut, toista ei tarvittukaan. Eronnut mies, jonka kaksi aikuista lasta olivat ulkona suuressa maailmassa. Winterin isoveli, melkein fajja.

”Kiitos.”

”Miten perhe voi?”

”Hyvin.”

”Hienoa. Perhe on tärkein mitä on. Ja näin kuulustelu on päättynyt.”

”Kivaa.”

Winter istui edelleen puhelimen luuri kädessään. Hän laski sen hankaan ja otti muistilehtiönsä.

”Paha onnettomuus eilen illalla heti seitsemän jälkeen valtatie 40:llä”, hän sanoi.

”Kuulin siitä aamulla”, Ringmar sanoi.

”Olin siellä.”

”Mitä?”

”Ajoin sen onnettomuusauton takana. Olin ajanut lentokentältä asti. He olivat samalla lennolla.”

”Uhritko?”

”Niin. Kaksi. Mies kuoli törmäyksessä. Nainen makaa koomassa. Nainen ajoi.”

”Samalla lennolla Málagasta vai?”

”Näin pariskunnan jo lentokentällä.”

”Tunsitko heidät Aurinkorannikolta?”

”En, en toki. Mutta nimet minulla on.” Hän katsoi lehtiötään. ”Sara Brendner ja Richard Malm. Ikää neljäkymmentä ja neljäkymmentäkolme.”

”Silkkaa nuorisoa.”

”Osoite Fredriksdalissa. Omakotitalo, luulisin. Avopari, ei naimisissa.”

”Ymmärrän jos haluat puhua tapauksesta. Mutta siinä ei kai ole mitään meille?”

Winter ei vastannut. Hän ajatteli itsemurhaa, murhaa, onnettomuutta, liirto-onnettomuutta, yönustaa asfalttia.

”Onko heillä lapsia?” Ringmar kysyi.

”Nähdäkseni ei.”

”Lapset...”, Ringmar toisti. ”Mikä naisen nimi olikaan?”

”Sara. Sara Brendner.”

Ringmar mumisi jotain, mitä Winter ei kuullut.

”Mitä sanoit?”

”Brendner...”, Ringmar sanoi hetken päästä, ”tunnistan nimen.”

”Sara Brendnerin?”

”Niin... Sara Brendner... tunnistan sen...” Ringmar nousi ja alkoi kävellä edestakaisin Winterin työhuoneessa. Käveltäviä metrejä ei ollut monta. Lattialla seisoivat Winterin Panasonic. Siinä se oli seissyt 90-luvun lopulta asti, kun kaikki tässä maailmassa olivat olleet nuoria. Ringmar seisahtui, katsoi Winteriä. ”Hän oli lapsi”, hän sanoi. ”Sara oli se lapsi. Se oli hän!”

Kymmenvuotias oli ollut yksin Hinsholmin talon yläkerrassa. Tytön isä oli alhaalla. Tyttö luki kirjaa. Ulkona oli pimeää. Sinä talvena ei ollut lainkaan lunta, mutta Göteborgissa ei koskaan satanut lunta muutenkaan. Tyttö oli sanonut niin isälle heidän syödessään. Hän ei voinut unohtaa sitä. Hän muisti myös, että isä oli nauranut. Hän ei tiennyt, miksi hän oli sanonut juuri sen asian. Hän kertoi, että oli kuullut ovikellon soivan muttei ollut lopettanut lukemista, koska kirja oli hyvä. Ovikello oli soinnut uudestaan, ja hän oli kuullut puhetta alakerrasta, joten isän oli täytynyt avata ovi. Hän kuuli jonkun puhuvan. Sanoja ei ollut monta. Hän kuuli vain yhden kunnan sanan, ja se oli ”ei!” Monta kertaa ja kovaa, ”EI! EI!” Sitten jokin pamahti, pamahti lujaa. Kuin ilotulitteita siellä alhaalla eteisessä. Hän jätti kirjan sängylle, juoksi huoneesta alas rappuja ja huusi ”ISÄ, ISÄ”. Hän näki isän alhaalla lattialla ollessaan vielä portaiden puolivälissä, juoksi alas asti. Isä makasi eteisessä. Ulko-ovi oli auki. Jokin liikkui ulkona, kun hän juoksi portailta lattian poikki. Kuin varjo oven takana.

”Pirullinen kuulustelu”, Ringmar sanoi kahvikupin ääressä henkilöstöhuoneessa. ”Lassanderin sanat. Juuri hän puhui tytön kanssa. Monta kertaa. Hän oli hyvä siinä, mutta lapset ovat vaikeimpia.”

Winter nyökkäsi. Hän oli itse käynyt sellaisia keskusteluja. Vaikeimpia. Siihen oli monta syytä.

”Kolmekymmentä vuotta sitten”, Ringmar sanoi. ”Bengt Lassen-

derhan on jo kuollut. Sinä et tavannut häntä koskaan kunnolla. Olit silloin varmaan juuri päässyt poliisikorkeasta ja olit järjestyspoliisissa.”

Winter nyökkäsi. Hän oli ollut uusi. Hän oli ollut paikalla sinä iltana, talon edessä, partioautossa.

”*Cold case*”, Ringmar sanoi. ”Emme onnistuneet selvittämään Lars Brendnerin murhan tekijää. Emmekä sitä, miksi se tehtiin. Jos nyt motiivi oli olemassa. Onhan murhaaja voinut olla joku mielipuoli. Narkkari, joka soitteli ovikelloja ympäriinsä, ampui kaikkea.”

”Mitä tyttö oli nähnyt murhapaikalla? Tai kuullut?”

”Ei paljon. Hän oli kuullut ääniä, laukauksia, syöksynyt portaat alas ja ehkä nähnyt jonkun häipyvän ovesta ulos, ovi oli auki, oli pimeää. Hän oli nähnyt hahmon. Siinä kaikki.”

”Yksi laukaus?”

”Kaksi, suoraan rintaan, läheltä. Ysimillinen, todennäköisesti Parabellumin luoti. Puhdas teloitus, ehkä ammattilaisen tekemä, siinä tapauksessa ei sekoilevan mielipuolen. Pistoolia emme tietenkään ole löytäneet.”

”Emme vielä”, Winter sanoi.

”Ymmärrän, että olet kiinnostunut”, Ringmar sanoi. ”Mutta tapauksen avaamiseksi tarvitaan enemmän kuin yksi kallioseinä.”

”Jos ampuja oli ammattilainen, murha oli tilaustyö”, Winter sanoi.

”Tutkimme niin paljon kuin pystyimme. Osallistuin töihin. Olin nuori, nuorempi jopa kuin sinä kerran. Mutta Lars Brendnerillä ei tuntunut olevan mitään varsinaisia vihamiehiä. Ja vaimo oli yhtä järkyttynyt kuin kaikki muut, ellei sitten ollut maailmanluokan näyttelijä.”

”Elääkö hän?”

”En itse asiassa tiedä”, Ringmar sanoi.

Sara Brendnerin kasvot näyttivät rauhallisilta, ikään kuin hän olisi vihdoin saanut rauhan diffuusissa aksonivauriossaan, vaikeampien traumatyyppien tavallisessa tilassa. Lasiseinän toiselta puolelta,

Winterin näkökulmasta, hän näytti nukkuvalta, elävältä. Monilla vakavia kallovammoja saaneilla potilailla ei esiinny tietokonetomografiassa ruhjeita eikä verenvuotoja, silti he voivat ajautua syvään ja pysyvään tiedottomuuteen.

Hänet oli viety teho-osastolle. Akuutti kerroskuvaus oli paljastanut vain pieniä hajanaisia verenvuotoja muttei kertonut mitään prognoosista.

Sen jälkeen tietokonekerroskuvaus. CT-skannaus. Intubaatio. Putki kurkkuun. Sisään tuotaessa Saralle oli tehty RLS, tutkittu reaktiotaso asteikolla, jossa saavutettavuus loppui numerolla kolme ja numero kahdeksan merkitsi reaktion täydellistä puutetta. Sara Brendner oli seiska.

Winter seisoj portilla, katsoi omakotitaloa, joka oli rakennettu 40-luvulla rahalla, joka oli siihen aikaan ollut arvokkaampaa. Ei mikään ökyrakennus, mutta enemmän laatua ja tyyliä kuin mihin useimmilla oli silloin ollut varaa.

Se ei ollut auttanut. Lars Brendner oli ammuttu kuoliaaksi tuolla sisällä, hänet joka oli ollut poika talossa, kun talo oli ollut nuori, siellä hän syntyi ja siellä hänet tapettiin, talo seisoj kuukauden tyhjänä ja sitten vaimo muutti takaisin, tytön kanssa, Saran, miten kamalalta sen täytyi tuntua, ennen kaikkea Sarasta, mutta myös naisesta, Ullasta.

Winter käveli ylös sorakäytävää, ei kohdannut talosta pakenevaa varjoa, joka pakeni alati ajan muutamina kiinnipalaneina sekunteina. Varjot eivät odota menneisydessä, ne liikkuvat sinne tänne mutta aina eteenpäin. Kunpa varjojen rippeet voisi jäljittää – mikä läpimurto. Kuin sovittaisi unien rippeet yhdeksi kertomukseksi. Niin ei ole koskaan tehty.

Oven avasi yli seitsemänkymmenvuotias nainen. Ulla Brendner. Hän seisoj puolivarjossa, oli tehnyt niin ehkä viimeiset kolmekymmentä vuotta, ehkä kauemmin. Winter oli soittanut ja esitellyt itsensä, ja nainen oli vastannut ikään kuin olisi odottanut puhelua, ikään kuin olisi seissyt puhelimen vieressä viimeiset kolmekymmentä vuotta ja odottanut, että varjot menneisyydestä saapuisivat. Ne saapuvat aina. Piiloon ei pääse. Paskapuhettako? Ei.

Hän oli tarjonnut kahvia, Winter oli ottanut. He istuivat olohuoneessa, joka olisi voinut olla onnellisemmassa kodissa. Tuoksui heikosti joltakin, mitä Winter ei tunnistanut. Ehkä hän äkkäisi sen myöhemmin.

Ulla Brendnerin katse oli nauiliintunut pisteeseen Winterin pään takana vasemmalla. Winter ei kääntänyt päätään. Siellä ei olisi mitään. Ulla Brendner teki kuten niin monet Winterin työssään tapaamat uhrin. Kauhun kohdatessaan kukaan ei halunnut katsekontaktia. Winter oli kauhistus ja helvetti, ne hänellä oli tarjottavana, kukaan ei riemuinnut, kun hän koputti oveen. Hän kurrottautui eteen ja tarttui ohueen kuppiin. Se on minun perintöni. Varjo jonka jätän jälkeeni.

”En voi ymmärtää”, Ulla Brendner sanoi. ”En ymmärrä mitään.”

”Niin.”

”Kuinka tällainen ymmärretään?” hän kysyi.

Winter ei vastannut, se ei ollut kysymys. Ymmärtämisestä hän oli yrittänyt päästä eroon oltuaan päivän rikospoliisina. Se ei ollut äkillistä kyynisyyttä. Kysymykseen ”miksi” ei yksinkertaisesti ollut vatauksia. Silti hän yritti, se oli välttämätöntä, jos hän halusi jatkossakin olla inhimillinen. Angelan vanhemmat olivat paenneet Itä-Saksasta, missä ainoa vastaus oli ollut ”siksi”.

”Menen taas illalla hänen luokseen”, Ulla Brendner sanoi.

”Hyvä”, Winter totesi.

”Hän herää vielä.”

Winter nyökkäsi.

”Olen aivan varma”, Ulla Brendner sanoi. ”En välitä siitä, mitä lääkärit sanovat.”

”Mitä he sanovat?”

”Eivät mitään. He eivät sano mitään.”

”On kai liian aikaista”, Winter sanoi.

”Liian aikaista mille?” hän kysyi ja katsoi Winteriä.

”Sille... että nähdään miten käy. Ollaan kunnolla varmoja, että kaikki menee hyvin.”

Ulla Brendnerin katse oli taas Winterin takana olemattomassa.

”Kaikki tulee menemään hyvin”, hän sanoi.

”Mitä luulet, että tapahtui?”

”Saralla oli epäonnea”, hän vastasi. ”Tiellä on täytynyt olla jotakin. Hänellä ja Richardilla oli epäonnea.”

”Koska puhuit Saran kanssa viimeksi?”

Ulla Brendner ei vastannut. Ikään kuin hänen katseensa olisi kääntynyt sisäänpäin, kohti jotain, mitä Winter ei koskaan tavoittaisi riippumatta siitä mitä pirun kuulustelutekniikka käyttäisi.

”Miksi hän ja Richard matkustivat Espanjaan?”

Siihenkään Ulla Brendner ei vastannut.

”Almuñécarin”, Winter sanoi, ”lankosi luokse.”

Nyt hän katsoi taas Winteriä.

”Gunnar”, hän sanoi. ”Oletko puhunut hänen kanssaan?”

”En vielä. Oletko sinä?”

Hän ei vastannut. Viivästynyt šokki. Dementian oire. Suru. Voisi olla kaikkia niitä, syöksyneinä hänen päälleen tänä päivänä. Voisi olla myös yritys kätkeä salaisuudet. Kaikilla on salaisuuksia. Kuulustelukäsikirjan ensimmäinen lause. Winter oli lukenut sen ollessaan pelkkä poliisinkloppi. Ennen kaikkien aikaa: matkapuhelimien, hybridiautojen, tietokoneiden, internetin, DNA-todisteiden. Hän ratsasti hevosella rikospaikalle piikkikypärässä ja viitassa. Rikokset tapahtuivat aina satamassa, kaikki törky ajautui mereltä ja jäi Skeppsbronin makasiineille. Nyt törky tuli Juutinrauman sillan yli ja ilmojen halki. Ennen oli kaikki paremmin. Ennen hän oli nuori. Ennen Pikku-Sara ei olisi joutunut todistamaan isänsä kuolemaa. Ennen Göteborg oli paratiisi, kuten kun tunnet itsesi pirun masentuneeksi, otat vapaillaan, tiedät osoitteen, laulat juomalauluja, olut vaahtoa ja kaikki vanhat kundit ovat paikalla. Nyt kundit olivat poissa. Jäljellä oli vain Bertil Ringmar, ja pian vain hän, Erik Winter, kerran nuori ja lupaava ja nyt ainoastaan lupaava.

”Kukaan ei tiedä, kuka sen teki”, Ulla Brendner sanoi hiljaisuuteen.

”Anteeksi?”

”Kukaan ei tiedä, kuka tappoi minun Larsini. Miksette te tiedä sitä?” Hän katsoi jälleen Winteriä. ”Kuinka joku pääsee livistämään sellaisesta? Miksi te ette ole ottaneet kiinni sitä, joka teki murhan? Eikö ole tarkoitus, että te teette sen? Eikö se ole teidän työtänne?”

”Sen takia minä istun täällä”, Winter sanoi. ”Me jatkamme työtä.”

”Sinä olet niin nuori”, Ulla Brendner sanoi. ”Tai olit aivan liian nuori, kun se tapahtui.”

”Nyt kuron eron kiinni”, hän sanoi.

Saran huone kuului menneisyyteen. Seinillä aika oli pysähtynyt: joku-nen juliste poikabändeistä, joista teinitytöt pitivät 90-luvulla, New Kids on the Block, Take That, Backstreet Boys, Westlife. Pojat sileine ja joutavine kasvoineen olivat jääneet roikkumaan sängyn ja pienen kirjoituspöydän yläpuolelle, ikään kuin täällä asunut tyttö ei olisi enää kestänyt elämää, sitä joka jatkuisi, kun aikuiselämä alkaisi. Kuinka kauan Sara oli vielä asunut täällä? Winter ei tiennyt, oli paljon asioita, joita hän ei Sarasta tiennyt. Jos hän oppisi lisää, hän voisi oppia jotain nykyajasta.

Hän lähti huoneesta, hallin yli, seisoi portaiden kynnyksellä: täällä Sara oli seissyt, nähnyt isän makaavan eteisen lattialla tuolla alhaalla. Ehkä nähnyt veren. Ehkä nähnyt varjon, joka lipui ulos oviaukosta, sisään pitkään tulevaisuuteen, joka oli täällä nyt, brutaalimpana kuin koskaan.

SARA

Tänään on lauantai. Olen saanut isältä karkkia. Äiti ei halua, että syön karkkia edes lauantaisin. Äiti ja isä riitelivät siitä. Äiti puhui hampaistani, mutta minulla ei ole reikiä hampaissa. Minä harjaan hampaat joka aamu ja joka ilta ja ylimääräisen kerran lauantaisin, kun olen syönyt karkkia. Missanin hampaita särki eilen, kun karkit loppuivat. Missan söi karkit, jotka annoin hänelle. Istuimme viltillä, jonka olin laittanut huoneeni lattialle. Missan makasi mahallaan, ja minä olin pannut hänet sinne. Hän rakastaa sitä, kun heitän hänet ilmaan. Kerran heitin hänet ulos ikkunasta! Vahingossa. Hän päätyi ikkunan alle pensaaseen. Näin hänet. Hiivin pihalle, menin pensaaseen ja otin hänet alas. Pensas ei ollut kovin korkea. Sain pienen haavan, mutta isä ja äiti eivät nähneet sitä. Kukaan ei nähnyt minua. Nyt en enää kirjoita tänään.

4

Diagnoosia oli tarkennettu neurologisella teho-osastolla. MR. MIT. Sara on saapunut lyhenteiden uuteen maailmaan, Winter ajatteli käyttään neuroteholla lyhyen keskustelun neurologi Pellen ja anestesio-
logi Pernillan kanssa. Nimet olivat kuin viihdealalta napattuja, Pelle & Pernilla. Mutta täällä kyse oli hoitoalasta, toivottavasti kuntoutuksesta kuntoutusyksikössä, jonne neurologisista oireista kärsivät kallovammapotilaat päätyivät, jos eivät aivan heti kuolleet. Hänen Saransa ei ollut kuollut. Nyt Sara oli hänen tyttänsä. Siirryttyään kuntoutukseen hän oli alkanut melko pian hengittää hengityskoneessa omin voimin. Se oli parempi kuin ei mitään, paljon parempi kuin ei mitään, *nada*.

Mitä Espanjassa oikein oli tapahtunut? Winter ajoi Sahlgrenskasta kuva Sarasta ja Richardista päässään: Málaga'n lentokentällä, lentokoneessa, Landvetterillä. Hän pysähtyi punaisiin Chalmersin kohdalla. Opiskelijat vyöryivät kadun yli raitiovaunupysäkille. Vielä jäsenymättömät kasvot, painoton tila. Tuleeko sinusta tuottoisa, pikku ystäväiseni. Pelastatko joskus maailman. Minulle se on myöhäistä. Mitä tapahtui Almuñécarissa? Jos jotain tapahtui. Hän ei ollut koskaan käynyt siellä, kaupunki oli Málaga'n väärällä puolella. Hänen rannikkonsa nimi oli Costa del Sol. Itäisiä rantoja kutsuttiin Costa Tropicaliksi, kukkulat yläpuolella täynnä mango- ja papaijaviljelmää. Maailman parhaan mangon nimi on Alphonso, ja se tulee Bombayn ympäristöstä, mutta sen kai kaikki tietävät. Sesonki on lyhyt, toukokuun alusta siihen asti kun monsuunit vyöryvät etelästä kesäkuun lopussa.

Puhelin soi kun hän ohitti Kapellplatsenilla vanhan Vasa-sairaalan. Ulkomainen numero kojelaudan näytöllä. Hän tunnisti maakoodin.

”Winter.”

”Gunnar Brendner tässä. Olet tavoitellut minua.”

”Niin. Kiitos että soitat.”

”Kamala se Saran juttu”, Brendner sanoi. ”Ja Richardin. Herranjumala. Mikä kauhistuttava tragedia. Heti sen jälkeen kun he olivat olleet täällä. Kauhistuttavaa.”

”Kuinka kauan he olivat luonasi?”

”Muutaman päivän. Kolme päivää.”

”Oliko käynnille jokin erityinen syy?”

”Äh... en oikein ymmärrä...”

”Halusiko Sara puhua jostakin kanssasi?”

”Ei...”

Mies väisteli. Ehkä hän yritti vain miettiä. Nyt Winter ohitti Göta-platsenin. Meren jumala keimaili kuten tavallisesti, Carl Millen Poseidon toinen jalka nykyhetkessä ja toinen aikojen alussa, modernistinen romahdus. Ihmisiä tuli ulos Kaupunginteatterista, enimmäkseen iäkäämpiä, lounasnäytös. Kulttuurista kuluttivat vanhimmat ja nuorimmat aikuiset, kenelläkään 25–60-vuotiaalla ei ollut aikaa moiseen paskaan.

”Miksi he tulivat käymään?” Winter toisti.

”Eivät... mistään erityisestä syystä.”

”Sinä väistelet”, Winter sanoi.

Gunnar Brendner ei vastannut. Winter kuuli kohinaa. Ehkä avaruuden tai Välimeren tai hänen oman tinnituksensa. Ehkä palmujen tuulessa. Brendnerin tontilla Almuñécarissa oli taatusti palmuja. Ennen kuin kaikki olisi ohi, Winter seisoi siellä. Tai kun kaikki oli jo ohi. Mitä hän silloin tietäisi? Mitä hän löytäisi? Helvetin? Se oli kaikkialla. Ei tarvinnut matkustaa etelään. Hän ohitti Hedenin. Laakean helvetin, erämaan rappiolle menneille puulaakijoukkueille, monivuotisen rikospaikan. Hedenin parkkipaikalta varastetaan puh-taan tilastollisesti eniten autoja Pohjois-Euroopassa.

”Kuinka usein Sara yleensä käy katsomassa sinua?” hän kysyi.

”Ei kovin usein.”

”Kerran vuodessa?”

”Ei... ihan.”

”Milloin viimeksi?”

”Äh... en muista.”

Ei koskaan, Winter ajatteli. Palataan siihen. Gunnar-sedällä on paljon kerrottavaa.

”Kuinka kauan sinulla on ollut talo siellä?”

”Kauan... monta vuotta.”

”Kolmekymmentä vuotta?”

”Jotain sellaista.”

”Ostitko sen heti veljesi murhan jälkeen?”

”Ostin... ehkä se kuulostaa oudolta, jos sen ilmaisee noin... mutta olin ajatellut aiemmin. Ostaa paikan auringossa.”

”Te myitte yrityksen.”

”Niin... Ulla ja minä. Kun Lars... kuoli.”

”Onko Ulla käynyt sinun luonasi?”

”Ei, ei koskaan.”

”Minulla on asunto Marbellassa”, Winter sanoi. ”Se ei ole kovin kaukana Costa Tropicalilta. Ehkä tulen moikkaamaan sinua.”

Ulos lähtiessään Bertil Ringmar kohtasi Winterin käytävällä.

”Onko kiire, Bertil?”

”Linnässä on tehty murha”, Ringmar sanoi. ”Lähde mukaan.”

He ajoivat Allénin kautta. Oli alkanut sataa. Kaupunki muuttui harmaaksi, veltoksi. Niin oli useimmiten. Göteborgissa on vaikea suoristaa selkensä. Tai sitten niin on vain, koska olen yksin. Yksinäinen Göteborgissa. Yksinäinen Berliinissä. En enää kauan. Saa nähdä, mitä Angela sanoo illalla. Saan ajaa rantatontilleni. Piirtää talon sanaan.

”Nuori mies Alfhemsgatanilla”, Ringmar sanoi. ”Makasi eteisessä.”

”Mistä tieto tuli?”

”Postinkantajalta. Ovi oli auki.”

”Vieläkö postinkantajat kävelevät portaissa?”

”Ilmeisesti. Toinen kerros.”

”Koska hälytys tuli?”

”Hälytyskeskus sai sen suunnilleen kaksi tuntia sitten.”

Ringmar kääntyi Linnégatanilta Nordenskiöldsgatanille ja ensimmäisessä risteyksessä vasemmalle Alfhemille, kaupungin lyhyimmälle kadulle.

Hän pysäköi entisen Slobo Gymin eteen, ylittämätön nimi kuntosalille. Klassinen paikka, jossa Winter itse oli käynyt nuorempana konstaapelina. Nyt Slobon oli korvannut TM – Transcendental Meditation. Ehkä sillä oli merkitys, askel eteenpäin elämän polulla. Ulkoinen korvattiin sisäisellä. Yhdessä ikkunassa oli iso valokuva David Lynchistä, Lynch lauloi meditaation ylistystä. Elokuvistaan ja TV-sarjoistaan päätellen kaverilla oli harmoninen ja terve mieli.

Porrashuone oli eristetty ulkopuolisilta. Rikosteknikot esittivät hiljaista balettiaan, kuolemantanssia valkoisissaan. He luotsasivat Winterin ja Ringmarin sisään, näyttivät mihin poliisit menisivät seisomaan. Sisällä Winter näki pään, vartalon kummallisessa asennossa. Verta lattialla pään alla, se oli valunut puulattiaa pitkin kun viimeinen Rorschachin testi. Ei enää levottomuutta, pelkkää syvää unta. Ei enää pohdintoja ja tutkimuksia elämän olemuksesta, ei sisäisen eikä ulkoisen. *Terminada para siempre.*

”Ampumahaava päässä”, oikeuslääkäri Rita Flygt sanoi. Hän oli polvillaan uhrin vieressä, katsoi ylös kahteen komisarioon.

”Yksi laukauskko?” Winter kysyi.

”Siltä näyttää. Tuossa on ulostuloaukko.” Flygt näytti. ”Järeä pistooli. Ysimillinen.”

Winter nyökkäsi.

”Saa nähdä, mitä ruumiista löytyy”, Flygt sanoi.

”Koska se tapahtui?”

”Tänä aamuna aikaisin, luulisin. Palaan asiaan.”

Winter nyökkäsi jälleen. Laukaus päähän, edestä. Uhri avasi oven, jossa oli ovisilmä. Tuttu, ehkä enemmänkin, soitti ovikelloa. Tervetuloa, peremmälle. Niin oli käynyt aiemmin, kolmekymmentä vuotta sitten, toisessa kaupunginosassa, mutta tapaus ei voinut tietenkään liittyä tähän. Toisaalta sattumia ei ollut olemassa. Kaikki liittyi yhteen. Kysykää David Lynchiltä, hänen teoksensa ovat loogisia ja päivänselviä.

”Mikä hän on miehiään?” Winter kysyi.

”Jonas Borgman lukee ovesta”, Ringmar sanoi.

”Nuori mies.”

”Niin, alle kolmekymmentä. Kaksikymmentäviisi.”

”Ei ihan oikeudenmukaista”, Winter sanoi.

”Ei.”

”Sitten saadaan tutkia, mitä rasitteita Jonaksella on.”

”Toistaiseksi en ole huomannut mitään”, Ringmar sanoi.

”Viaton”, Winter totesi.

”Se on tavatonta”, Ringmar sanoi.

”Se on mahdotonta”, Winter sanoi.

Brendner Copy. Se oli perheyrityksen nimi. Omistajat olivat Lars, Gunnar ja Ulla. Myytiin murhan jälkeen. Veli Gunnar sai elää unelmaansa Espanjassa, ja vaimo Ulla sai muuttaa takaisin omakotitaloon rikospaikkatutkimusten jälkeen. Sara sai vanhan tytönhuoneensa taas kokonaan omakseen. Hänen on täytynyt asua siellä sekalaisissa tunteissa. Kukaan ei kysynyt häneltä, mitä hän halusi. Lapselta ei koskaan kukaan kysy. Siinä ei ole tapahtunut mitään sitten kivikauden, eikä silloinkaan tapahtunut mitään. Sillä alueella psykologian koulutus on samaa kuin kolmekymmentätuhatta vuotta sitten, aika kummallista. Jonas Borgman opiskeli psykologiaa. Oli opiskellut. Hän oli melkein valmis, ei valmistuisi koskaan. Joku ei ollut halunnut hänelle hyvää.

”Huumeisiin liittyvä välienselvittely”, rikoskomisario Fredrik Halders sanoi.

Hän kääntyi päin rikosylikonstaapeli Aneta Djanalia, kollegaa ja avovaimoa. Djanalin olisi pitänyt olla jo komisario. Häpeä. Halders sanoi sen johtuvan hänen mustasta ihostaan. Djanali ei sanoisi koskaan niin. Hän oli syntynyt Göteborgin Itäisessä sairaalassa.

”Oletko samaa mieltä, Aneta? Huumejuttu?”

Aneta ei vastannut. Ei ollut mitään mihin vastata, kuten 90 prosentissa Fredrikin sanomisista. Joskus kyse oli provokaatiosta, joskus puhtaasta idioottimaisuudesta.

He istuivat Winterin huoneessa. Hän lakkasi ajattelemasta Brendnerin sukua, palasi tähän päivään. Uusi ja veres murha. Paraikaa Alfhemsgatanilla koputeltiin oviin. Yksikään oven avannut naapuri ei tiennyt mistään mitään. Toistaiseksi kukaan ei ollut sanonut kuulleensa laukausta. Ehkä ääntä oli viivästytetty. Tekniikka meni eteenpäin, taukoamatta eteenpäin. Murhaaja ei ollut käyttänyt äänenvaimenninta.

”Vain sillä alalla tapahtuu sentyyppisiä brutaaleja välienselvitteilyitä”, Halders sanoi. ”Tietenkin lukuun ottamatta perheväkivaltaa.”

”Siis perheenjäsenet ampuvat toisiaan päähän?” Aneta Djanali sanoi.

”USA:ssa joka päivä”, Halders sanoi.

”Tämä ei ole USA”, Djanali sanoi.

”Kohta, Aneta, kohta.”

Heillä oli puheenpartensa. Se oli ollut käytössä siitä asti kun he olivat tavanneet osastolla, kun Aneta oli ollut nuori rikoskonstaapeli, Fredrik vähän vanhempi rikosylikonstaapeli. Fredrik oli ollut naimisissa, hyvän naisen kanssa, jonka rattijuoppo ajoi sittemmin hengiltä. Hän jäi yksin lasten, Hanneksen ja Magdan, kanssa. Muutaman vuoden jälkeen Aneta muutti taloon Lundeniin, kukkuloille Nya Ullevin ja poliisitalon yläpuolelle. He ajoivat töihin ja töistä yhdessä joka päivä sama puheenparsi seuranaan, pysyivät sillä lailla elossa.

”Ehkä joku joka ei pidä psykologeista”, Halders sanoi. ”Jonka mielestä nyt saa riittää.” Hän naurahti. ”Joskus meidän pitää saada olla rauhassa räjähtäneiden aivojemme kanssa.”